

<https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3521583-v-ukraini-viavili-ponad-1600-neidentifikovanih-til-najbilse-na-kiivsini.html>.

7. Про державну реєстрацію геномної інформації людини: Закон України від 09.07.2022 р. № 2391-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2391-20#Text>.

Махлай Сергій Миколайович,
старший судовий експерт відділу
автотехнічних досліджень Харківського
науково-дослідного експертно-
криміналістичного центру МВС України

КОНСТРУКТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА БЕЗПЕКУ КЕРУВАННЯ

До найважливіших параметрів компоновки транспортних засобів (ТЗ), які впливають на активну безпеку, відносять: габаритні та вагові параметри.

Габаритна довжина та ширина ТЗ впливають на параметри транспортного потоку, а, отже, і на виникнення різних небезпечних дорожньо-транспортних ситуацій.

Габаритна довжина великотоннажних вантажних автомобілів з причепами в поєднанні з більш низькою, порівняно з легковими автомобілями, тяговою динамікою призводить до небезпечних ситуацій при обгонах. Крім того, необхідно розглядати довжину ТЗ в зв'язку з його гальмівною динамікою, оскільки поєднання цих параметрів визначає так званий, динамічний габарит (по довжині).

Габаритна ширина ТЗ надає поряд зі швидкістю визначальний вплив на ширину габаритного коридору, яким називають ширину, займану ТЗ під час руху. Під час прямолінійного руху автомобіль весь час робить невеликі відхилення щодо основної траєкторії. Водій весь час впливає на органи керування, стабілізуючи траєкторію руху транспортного засобу, в результаті чого автомобіль рухається по витягнутій синусоїдальній кривій.

Відповідно, ширина динамічного коридору перевищує габаритну ширину автомобіля.

Чим більше довжина автомобіля, тим більше збільшується динамічний габарит. Ще більш динамічний габарит збільшується при проходженні поворотів і становить 1,5–2 ширини автомобіля. Задні колеса при повороті рухаються по меншому радіусу, ніж передні. Високі автомобілі під час руху мають значні поперечні коливання, що також може скоротити зазор безпеки, наприклад, при зустрічному роз'їзді, і привести до дотичного зіткнення та ін.

Вірогідність виникнення ДТП і тяжкість її наслідків істотно залежить від швидкості автомобіля. Як видно з наданих залежностей, тяжкість наслідків ДТП зростає зі збільшенням швидкості.

Те, як водій використовує швидкісні якості автомобіля в конкретних дорожніх умовах, визначає рівень безпеки. Разом з тим, тягова динаміка накладає суттєві обмеження на тактику і техніку управління автомобілем та, в залежності від швидкісних якостей автомобіля, для забезпечення безпеки передбачає певний стиль управління автомобілем. Перелічимо основні ситуаційні механізми впливу тягової динамічності автомобіля на безпеку руху:

- перевищення швидкості, безпечної для даних дорожніх умов. Високі швидкісні властивості автомобіля дозволяють недисциплінованим водіям перевищувати безпечну швидкість;

- автомобіль з низькими характеристиками тягової динамічності в транспортному потоці збільшує число обгонів і, тим самим, число конфліктних ситуацій та ДТП;

- неоднорідність характеристик тягової динамічності автомобілів в транспортному потоці призводить до обгонів, об'їздів, перестроювання та збільшенню зв'язку з цим кількості конфліктних ситуацій та ДТП.

Гальмівна динамічність автомобіля визначається цілим комплексом конструктивних параметрів гальмівних систем. Головними показниками ефективності робочої гальмівної системи є величини гальмівного шляху (S_r) та часу спрацювання гальмівної системи ($t_{сп}$).

Гальмівний шлях автомобіля визначається як відстань, яку автомобіль долає від початку спрацювання гальмівної системи до зупинки автомобіля в кінці гальмування, і складається з ділянок шляху, які долаються ним за час спрацювання гальмівної системи та за період руху під час усталеного гальмування.

В Правилах дорожнього руху встановлені граничні значення гальмівного шляху, при недотриманні яких експлуатація транспортних засобів забороняється (таблиця 1).

Таблиця 1. Нормативи ефективності гальмування ТЗ робочою гальмівною системою при перевірках в дорожніх умовах.

Тип транспортного засобу	Гальмовий шлях, м, не більше ніж
Легкові автомобілі та їхні модифікації для перевезення вантажів	14,7
Автобуси	18,3
Вантажні автомобілі з дозволеною максимальною масою до 12 т включно	18,3
Вантажні автомобілі з дозволеною максимальною масою понад 12 т	19,5
Автопоїзди, тягачами яких є легкові автомобілі та їхні модифікації для перевезення вантажу	16,6
Автопоїзди, тягачами яких є вантажні автомобілі	19,5

Нормативне значення гальмового шляху для транспортних засобів випуску до 1988 року допускається перевищувати не більше ніж на 10 відсотків значення, поданого в таблиці.

Згідно статистичних даних через керування несправним транспортним засобом відбувається близько 10–15 % ДТП, 50 % з яких сталося внаслідок несправного технічного стану їх гальмівних систем.

Список використаних джерел

1. Дослідження МВС щодо основних причин ДТП. URL : <https://forinsurer.com/public/06/03/02/2196>.

2. Правила дорожнього руху. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-%D0%BF#Text>.

3. Статистика ДТП в Україні за період з 01.01.2023 по 31.08.2023. URL : <http://patrol.police.gov.ua/statystyka/>.

Мельник Сергій Валерійович,
судовий експерт сектору балістичного обліку
відділу криміналістичних видів досліджень
Харківського НДЕКЦ МВС України

РОЛЬ БАЛІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ

У процесі розслідування кримінальних проваджень, вчинених з використанням вогнепальної зброї, першорядне значення приділяється висновку експерта-баліста. В ході досудового розслідування і судового розгляду кримінальних проваджень, пов'язаних з вогнепальною зброєю призначається судова балістична експертиза, результат якої є процесуальним джерелом доказів (ч. 2 ст. 84 КПК України [1]).

Під час проведення судової балістичної експертизи встановлюється вид, модель вогнепальної зброї за стріляними кулями, гільзами, слідами пострілу; конкретний екземпляр зброї за стріляними кулями та гільзами; придатність до стрільби зброї та боєприпасів; обставини, пов'язані із застосуванням вогнепальної зброї (рикошету кулі, відповідність калібрів зброї і патронів, використаних під час стрільби, кількість зроблених пострілів, місцезнаходження особи під час стрільби, напрям і дистанцію пострілу тощо); належність стріляючих пристроїв і патронів до вогнепальної зброї і боєприпасів, встановлення способу їх виготовлення та інше.

Саме балістичні дослідження, а також висновок експерта, формують, поряд з іншими фактами, доказову базу кримінального провадження і є підставою для прийняття законного та обґрунтованого судового рішення.

Роль фактів доказового характеру неоднакова оскільки спостерігаються різні обставин вчинення правопорушення, які